

ATƏT-in Minsk qrupunun ləğv edilməsi Azərbaycan Prezidentinin liderliyinin nəticəsidir

"Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatının (ATƏT) Minsk qrupunun nəhayət ləğv edilməsi ATƏT-in tarixinin ən qaranlıq fəsillərindən birinə son qoyur və Azərbaycan Prezidentinin liderliyinin nəticəsidir. Azərbaycan diplomatik səyləri hərbi və təhlükəsizlik istiqamətində peşəkar fəaliyyətlə məharətlə birləşdirərək ölkənin maraqlarını qorumağı bacarıb. Minsk prosesinin haqlı şəkildə diplomatik müstəvidə tamamilə sıradan çıxarılması Azərbaycanın müasir tarixi üçün əsas dönüş nöqtəsi olmaqla yanaşı, Bakının beynəlxalq siyasətdəki mövqeyini də daha da möhkəmləndirir. Prezident İlham Əliyevin təsirli liderliyi ticarət marşrutlarının qorunması və regional təhlükəsizliyin təmin olunması baxımından həlledici əhəmiyyət daşıyır".

Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında beynəlxalq münasibətlər üzrə amerikalı ekspert Peter Tase söyləyib.

O bildirib ki, xüsusilə 2025-ci il avqustun 8-də Prezident İlham Əliyev və ABŞ Prezidenti Donald Tramp arasında Ağ Evdə keçirilən tarixi görüş fonunda ATƏT Minsk qrupunun rəsmi şəkildə bağlanması və ona aid bütün bürokratik strukturların ləğv edilməsi gözlənilən idi: "Həmin görüşdə ABŞ Prezidenti Donald Trampın vasitəçiliyi ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sazişi istiqamə-

tində Birgə Bəyannamə imzalandı. Bu hadisə illərlə Azərbaycan barədə yanlış təsəvvürlər yaradan, müxtəlif beynəlxalq platformalarda Fransanın Azərbaycana qarşı qarayaxma kampaniyalarını dəstəkləyən səmərəsiz Rusiya, Fransa və ABŞ diplomatlarından ibarət Minsk qrupunun səssiz şəkildə fəaliyyətini dayandırmasının başlanğıcı oldu. Cənubi Qafqazın iki rəqibi arasında əldə olunan Ağ Ev razılaşması Azərbaycan dövləti üçün tarixi nailiyyətdir və Avropa İttifaqına güclü diplomatik mesajlar verən, Vaşinq-

tonun Avrasiya və digər regionlarda möhkəmlənən mövcudluğunu təmin edən mühüm trilateral sammit kimi qiymətləndirilir".

"1992-ci ildə yaradılan ATƏT-in Minsk qrupu Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həlli üçün beynəlxalq vasitəçilik mexanizmi kimi nəzərdə tutulmuşdu. Lakin bu platforma üç onillik ərzində Ermənistanın 1988-ci ildən 2020-ci ilin noyabrınadək işğal altında saxladığı Azərbaycan ərazilərində həyata keçirdiyi ərazi iddiaları, işğal siyasəti və genişmiqyaslı minalama fəaliyyətini dayandıra bilmədi. Təhlükəsizlik üzrə beynəlxalq analitiklər Minsk qrupunu zəif, korrupsiyalanmış, funksional olmayan və bürokratiya ilə yüklənmiş bir

struktur kimi xarakterizə edirlər. Onun bağlanması çoxtərəfli təşkilatların nüfuzunun qorunmasına böyük töhfədir. Çünki Minsk qrupu illər ərzində Ermənistanın informasiya müharibəsinin bir alətinə və üçüncü dərəcəli diplomatların formalaşdığı bir məkana çevrilmişdi. 1992-2020-ci illər arasında Minsk qrupu Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini işğalına son qoya bilmədi və Ermənistanın işğalçı silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazilərindən çıxarılması üçün heç bir real siyasi təzyiq göstərmədi. Beynəlxalq diplomatiyanın bu fəaliyyətsiz elementləri Ermənistan və Azərbaycan arasındakı münaqişənin dondurulması istiqamətində ciddi şəkildə çalışdı. Beynəlxalq münasibətlər üzrə tədqiqatçı Pedro Eskobar Medina qeyd edir ki, "ATƏT-in Minsk qrupunun rolu illər keçdikcə münaqişəni uzatmağa yönəlmişdi və Cənubi Qafqazda davamlı sülhün təmin olunmasına sıfır töhfə vermişdi", - deyə ekspert əlavə edib.

Peter Tase vurğulayıb ki, Rusiya, ABŞ və Fransanın həmsədr ölkə olaraq strateji maraqları bu münaqişə ilə bağlı narrativin, siyasi diskursun və media gündəminin formalaşmasında mühüm rol oynayırdı: "P.E.Medina bildirib ki, bu açıq şəkildə görünən maraqlar ATƏT-in fəaliyyətini uyğunsuzlaşdırdı, İrəvan rəhbərliyinin Azərbaycan ərazilərində təqribən otuz il ərzində törətdiyi təxribatlara görə məsuliyyət daşmasına mane oldu. Minsk qrupu kollegial və konsensus əsaslı mexanizm kimi fəaliyyət göstərmək iqtidarında deyildi".

P.Tase əlavə edib ki, 1990-cı illərdə və əsrin əvvəllərində Minsk qrupu Ermənistanın atəşkəs pozuntularına, işğal olunmuş ərazilərdəki qeyri-qanuni məskunlaşmalara, eləcə də humanitar və təhlükəsizlik pozuntularına reaksiya vermədi. Qərbli diplomatların korrupsiyalanmış fəaliyyəti və cəzasızlıq mühiti Ermənistan hökumətinə çoxtərəfli diplomatiya platformalarını zəiflətmək və münaqişəni uzatmaq üçün əlverişli şərait yaratdı.